

Shkelqim Millaku, PhD¹

UDC:

811.18:811.111

811.18:811.18

KOMPOZITA E SHQIPES DHE ANGLISHTES

КОМПОЗИЦИЈАТА НА АЛБАНСКИОТ И АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК

COMPOSITE OF ALBANIAN AND ENGLISH LANGUAGE

ABSTRACT

The aim of this study is to see the definition of compound words between Albanian and English language. In Albanian it is possible to find these cite: “Kompozitë,-a f. (it. composito) gjuh. fjalë e përbërë, e formuar nga bashkimi i dy a më shumë temave ose fjalëve në një njësi të vetme fonetike, leksikore e gramatikore”². A. Xhuvanit has publication his opinion: “Mbi këtë çështje ka shkruar se pari N. Jokli në broshurën Naim Frashëri të botuar në Gratz më 1925. Se dyti pas tij, ka shkruar i ndjeri K. Cipo te Buletini i Institutit të Shkencave të vitit II nr. 2-3”³. When two (or more) elements which could potentially be used as stems are combined to form another stem, the form is said to be a compound. A compound lexeme (or simply a compound) can thus be defined as a lexeme containing two or more potential stems. Since each potential stem contains at least one root, a compound must contain at least two roots (wastepaper basket)... Compound nouns, verbs, adverbs (...) can be further subdivided into four groups according to semantic criterion. Consider first the example armchair, highbrow, maidservant;

¹ Universiteti “Ukshin Hoti” Prizren, Fakulteti i Filologjisë, shkelqim.millaku@uni-prizren.com

² Grup autorësh, Fjalor i fjalëve të huaja, Prishtinë, 1988, f.315.

³ Aleksander Xhuvani, “Kompozitat”, Studime mbi leksikon dhe mbi formimin e fjalëve në gjuhën shqipe I, Tiranë 1972, f.69.

(...) the second type of compound is termed an endocentric (...). The thirdly, maidservant is a hyponym of both maid and servant: a maidservant is type of maid and also a type of servant. This type of compound is termed an appositional compound. The final division of compound nouns is exemplified by Alsace-Lorraine and Rank-Hovis (...), this type of compound is normally given the Sanskrit name of dvandva, although the English term copulative compound is also used to describe them⁴.

Key words: Compound, noun, verb, adverb, adjective.

Hyrje

Përkufizimi i termit apo nocionit kompozitë është thënë në forma të ndryshme, nga studiuesit të ndryshëm, p.sh. “**kompozitë**,-a f. (it. Composito) *gjuh.* fjalë e përbërë, e formuar nga bashkimi i dy a më shumë temave ose fjalëve në një njësi të vetme fonetike, leksikore e gramatikore”⁵.

A. Xhuvanit ka pohuar: “Mbi këtë çështje ka shkruar se pari N. Jokli në broshurën Naim Frashri të botuar në Gratz më 1925. Se dyti pas tij, ka shkruar i ndjeri K. Cipo të Buletini i Institutit të Shkencave të vitit II nr. 2 - 3”⁶. “Kompozitë,-a. sh,-a, -at gjuhë. Fjalë e përbërë, e formuar nga bashkimi i dy a më shumë temave ose fjalëve në një njësi të vetme fonetike, leksikore e gramatikore (p.sh. **asnjëherë, ballafaqe, bashkatdhetar, domosdo, kurdoherë, zemërgur** etj.). Kompozitat përcaktuese (**këpujore, pronësore, dëshirore**)”⁷. “Kompozitë-a, -at. Fjalë të përbëra, janë të formuar nga bashkimi i dy e më shumë temave në procesin e krijimit të fjalëve të reja. Pjesët e tyre mund të jenë tema emërore, mbiemërore, foljore ose ndajfoljore, si: **zemërgur, belhollë, buzëqesh, keqkuptoj, fjalëshumë**”⁸. “Kompozimi është një mënyrë fjalëformimi, me anë të cilës krijohen fjalë të reja, që kanë në përbërjen e tyre dy e më shumë tema motivuese, njëra nga këto (tema mbështetëse, që është zakonisht e dyta) e formëson gramatikisht gjithë kompozitën, ndërsa tema tjetër është e asnjënjësuar nga pikëpamja e

⁴ Laurie Bauer, **English Word-Formation**, London, 1983, p. 30-31.

⁵ Grup autorësh, **Fjalor i fjalëve të huaja**, Prishtinë, 1988, f. 315.

⁶ Aleksander Xhuvani, “Kompozitat”, **Studime mbi leksikon dhe mbi formimin e fjalëve në gjuhën shqipe I**, Tiranë 1972, f. 69.

⁷ **Fjalor i Gjuhës së Sotme Shqipe**, Tiranë, 1980, f. 856.

⁸ Jani Thomaj, **Leksikologjia e gjuhës shqipe**, Tiranë, 1974, f. 90.

kuptimeve të saj gramatikore, p.sh. **bregdet, botëkuptim, marrëdhënie, juglindje, veriperëndim, vendbanim, syzi, mësimor- edukativ...**⁹.

“Kompozitë-a, f. sh. -a, -at gjuh. Fjalë e përbërë, e formuar nga bashkimi i dy e më shumë temave ose fjalëve në një njësi të vetme fonetike, leksikore e gramatikore (p.sh. **akullthyes, ballafaqe, bashkatdhetar, asnjëherë, domosdo, kurdoherë, ndonjëherë etj.**)”¹⁰.

“Shumica e mbiemrave të panyjshëm hynë në këto grupe të derivateve: Kompozitat mbiemërore si zemërgur (**zëmër + gur,-i**), **sylesh (sy + lesh,-i)**. Në fillim ato ishin kompozime që u paraqitën si cilësor - emëror dhe që më kohë e morën pikërisht kuptimin e kompozitave bahu-vrihe: **trimi zemërluan (zëmër + luan,-i)**. **Kompozitat mbiemëroresh fatkeq, -e (fat,-i + keq)** që janë edhe ato të tipit bahu-vrihi”¹¹. Termi komponent që e kemi evidencuar nga **Fjalori për Pastrinë e Gjuhës**, në të cilin thuhet: “Komploti, -i, m. Fjalë e huazuar nga italishtja. FGJSSH e ka përfshirë me shpjegim, por jep si sinonim edhe fjalën shqipe përbërës, si dhe shprehjen pjesë përbërëse, që mund ta zëvendësojnë në të shumtën e përdorimeve, p.sh. Përbërës i rëndësishëm. Përbërësit kimikë të tokës...”¹². Disa studiues shqiptar dhe të huaj për fjalët e përbëra, përkatësisht kompozitat i kanë studiuar si vijon: “Fjalët të përbëra janë të gjitha ato fjalë të bashkuara nga dy ose më shumë tema në një fjalë të vetme, ku në formimet e tyre gjejmë emra, mbiemra, folje e ndajfolje, por nuk mungojnë edhe rastet e tyre (fjalë të përbëra) me temë numërorësh dhe përemrash”¹³. “Fjalë të përbëra ose kompozita quhen ato fjalët që formohen nga bashkimi i dy fjalëve të parme ose të prejardhura. Fjalët e përbëra ose kompozitat kanë dy fjalë bazë të bashkëngjitura ose të lidhura me vizë: **hekurudhë (heku + udhë), kryeqytet, shtëpi-muze**. Fjalë bazë nga të cilat formohen kompozitat mund të jenë: **emra, mbiemra, folje, ndajfolje** e në raste më të rralla **numërorë dhe përemra**”¹⁴.

Për gjuhën angleze kanë dhënë mendime të ndryshme për nocionin e kompozitës, si: Compound noun are sometimes written as two

⁹ **Gramatika e Gjuhës shqipe I**, Tiranë, 2002, f. 70.

¹⁰ **Fjalori i shqipes së sotme**, Tiranë, 2002, f. 596.

¹¹ Waclaw Cimochoowski, **Për Gjuhën Shqipe**, Prishtinë, 2004, f. 441.

¹² Akademia e Shkencave e RSH-Instituti i Gjuhësisë dhe letërsisë, **Për Pastrinë e gjuhës shqipe-Fjalor**, Tiranë, 1998, f. 113.

¹³ Abedin Koiçi, **Gjuha e veprave në prozën e Ismail Kadares**, nga aspekti i fjalëformimit, Tiranë, 2004, f.458.

¹⁴ Bahri Beci, **Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë**, Tiranë, 2004, f.39.

words (e.g. Credit card), other times as one word (e.g. sunglasses). Occasionally they are joined by a hyphen (e.g. baby-sister). Often, one part of the compound forms the basis for many different compound nouns: **Post-ticket-box- office, Brother- sister- father- mother in law. Movie - pop- rock star. Traffic light. Dining - living - room. Coffee break, cup - pot shop. Toothpaste, Hair brush.** ‘‘As far as the spelling of compound words are concerned, one should bear a very important fact in mind. If the examples listed above are considered carefully, it becomes obvious that they can be divided into three groups. In the first group we have compounds which are written as a single word (**rattlesnake, bloodstain** etc.), the second group consist of hyphenated compounds (**ice-cream**, etc), whereas in the third group are those compounds which are written separately (**chewing gum, swimming pool** etc.)’’¹⁵. Procesi i ndërtimit të kompozitave në anglisht është i ngjashëm në disa pikëpamje të ndërtimit të tyre më kompozitat e shqipës, mirëpo ka edhe dallime në funksionin strukturor dhe përmbajtjesor ndërmjet dy gjuhëve. Në anglisht kompozitat mund të ndërtohen nga dy apo më tepër fjalë kuptimplota, ose edhe nga një togfjalësh. Nga kjo e fundit mund të konstatohet se nuk mund të ekzistojnë në shqip p.sh. **policeman, overcome, hand-made, myself, twenty-one, high school, son-in-law**, One word: **housework, bedroom, football, boyfriend**. Hyphenated: **hair-dryer, pace-maker, son-in-law etc for example:**’’ Ha, ha! What a fool. Honesty is! And Turst, his sworn brother, a very simple gentleman! I have sold all my trumpery: not a counterfeit stone, not a ribbon, glass, pomander, brooch, **table-book ... shoe-tie, horn-ring...**’’¹⁶. Nga dy fjalë kuptimore të ndara, si: **bus driver, washing machine, high school** etj.

Në shqip kemi kompozita të llojeve të ndryshme, të cilat ndërtohen nga dy apo më tepër fjalë kuptimplote, mirëpo një model i tillë është edhe në anglisht, por nga kjo e fundit kemi ndërtime edhe me parafjalë, apo ndërtime të shumta më vizë lidhëse.

1. Tipet e fjalëve të përbëra në anglisht (Types of compound nouns in English)

Fjalët e përbëra (kompozitat) janë shumë prodhimtare në formimin e fjalëve të reja. Në dy gjuhët, një model i tillë për nga ndërtimi

¹⁵ Shukrane Germizaj, *A comprehensive handbook of English Grammar*, Prishtine, 2004, f. 41.

¹⁶ William Shakespeare, *The Winter’s Tale*, Denmark, 1995, f. 80.

dhe kuptimi kanë ngjashmëri dhe dallime ndërmjet tyre. Në gjuhën angleze kemi kompozitat, si: **newspaper, boyfriend, bathroom** apo në gjuhën shqipe **atdhetar, mirëbesim, liridashës** etj. Për kompozitat e gjuhës angleze studiuesi George Yule thotë: “Compound nouns consist of two (or more) words used to refer a people or things more specifically in terms of what they are for (1) what they are made of (2), what work they do (3), what kind they are (4) or where and when they happen or are used (5), hyphens are something used in compound nouns example”¹⁷. Nga autori në fjalë kemi disa shembuj dëshmues për gjuhën angleze:

Bus driver, history teacher, production manager. Application form, can opener, swimming pool, emergency exit door. Detective story, horror movie, women priests. Chicken soup, glass bottle, paper plates. Birthday party, winter coat, dining room table. A house-husband, a get-together, a do-it-yourself store. “There are many compound nouns formed with a verb + preposition, or preposition + verb. Here is an update on the news. At the outbreak of war I was just three years old. The town has a bypass, which keeps traffic out of the center”¹⁸. Ky (këto) mendim (e) a mund të jenë i pranuar për dy gjuhët? Mendoj, të gjitha ata që kanë dhënë mendim për kompozitat e shqipes, janë shprehur se ndërtohen nga dy apo me shumë fjalë kuptimplota, të cilat, ndërtojnë një fjalë të re me kuptim të ri. Ndërsa, në anglisht kemi ndeshur edhe si në citatin në fjalë (13), i cili është mendim jo i njëjtë me atë të gjuhës shqipe, sepse në këtë të fundit nuk ndërton kompozita më parafjalë. Gjithashtu, anglishtja ka disa veçori në ndërtimin e kompozitave në të cilën lejohen të ndërtohen kompozita (dhe quhen kompozita) nga dy e me tepër fjalë kuptimplota, apo edhe të ndara, si në shembuj: **bus driver, history teacher, mother-in-law**. Në shqip, ky model nuk ekziston, ose quhet **togfjalësh**, por jo kompozitë. Ndërsa, nga shembulli “**mother-in-law**” përveç dallimit të ndarjes së fjalëve, kemi edhe një parafjalë e cila nuk ka kuptim në vete, por në kompozitën në fjalë është e obligueshme për të qëndruar ndërmjet dy fjalëve kuptimplota. Andaj, gjuha shqipe, ndërton kompozita nga dy e me tepër fjalë, të cilat bashkohen dhe japin një fjalë të re, më kuptim të ri. Ndërsa, gjuha angleze ndërton kompozitat nga dy e më tepër fjalë të bashkuara, por edhe të ndara, të cilat japin një fjalë të re, me kuptim të ri. Kompozitat e shqipes dhe anglishtes janë ndërtuar nga strukturat e ndryshme,

¹⁷ George Yule, **Oxford practice grammar**, Oxford, 2008, f. 76.

¹⁸ Liz and John Soars, **New Headway Advanced, Student’s book**, Oxford, 2003, f. 60.

të cilat pasurojnë gjuhët në fjalë. Ndërtimi i kompozitave në dy gjuhët ka një shtrirje të pranueshme dhe është prodhimtare. Në anglisht kemi disa modele të kompozitave, të cilat mund të ndërtohen nga **emër + emër**, **emër + mbiemër** etj, dhe përsëri kanë dhënë emër, ose ndonjë pjesë tjetër të ligjëratës. Ndër modelet me prodhimtare në anglisht mund të konsiderohen p.sh.

Emër + Emër – Noun + Noun: stone wall, baby blanket, rainbow, football, bathroom, blood-test, boyfriend, newspaper, wing-glass, night-dress, evening dress, bus driver, hair-dryer, pecan-maker, song writer.

Emër + Folje - Noun + Verb: homemade, rainfall, lip-read.

Emër + Folje-er – Noun + Verb-er: baby-sister, can opener, screwdriver.

Mbiemër + Emër – Adjective + Noun: blackbird, greenhouse, cold cream, blackboard, blackberry, fast-food, hot-house, common law, public-house, public school, shorthand, highway, nobleman, free-trade, handyman.

Mbiemër + Emër - Adjective/adv. + Noun+en: quick-frozen, nearsighted, and dim-witted.

Parafjalë + Eemër - Prep. + Noun: overlord, underdog, underworld.¹⁹ Nga shembujt e theksuar mund të konstatohet se kompozitat emërore ndërtohen nga dy apo më shumë fjalë kuptimplota, të cilat, ndërtojnë një fjalë të re me kuptim të ri. Një mendim të ngjashëm e ka dhënë edhe Peter Master, i cili thotë: “Noun compounds consist of two or more nouns placed together to represent specific items or substances. They represent the ultimate reduction of an adjective clause, as shown in the examples below... a gear, a worn-shaped gear, a warm gear, a system a water purification sistem.”²⁰ Studimi i kompozitave të anglishtes është më interes të veçantë për t’i hulumtuar, krahasuar përgjithësisht raportet më shqipen*. Dëshmuar në raportet morfologjike dhe

¹⁹ Marianne Celce-Muricia, **The Grammar book**, USA, Heinlein, 1999, f. 55.

²⁰ Peter Master, **English grammar and technical writing**, Washington, 2004, f. 145.

* Compounding forms a word out of two or more root morphemes. Note that compounds are written in various ways in English: with a space between the elements, with a hyphen between the elements or simply with the two roots run together with no separation. The way the word is written does not affect its status as a compound. In Greek and Latin, on the other hand, roots do not typically stand alone. So compounds are composed of bound roots. Compounds formed in English from borrowed Latin and Greek morphemes preserve this characteristic. Examples include photograph, iatrogenic, and many thousands of other classical words. There are a number of subtypes of compounds, and they are not mutually exclusive. These words are compounded from two rhyming words. Examples: lovey-dovey chiller-killer etc. There are

sintaksore ndërmjet dy gjuhëve, të cilat, sipas llojit të marrëdhënieve sintaksore midis gjymtyrëve të tyre dallojmë kompozitat me marrëdhënie bashkërenditëse (këpujore) dhe nënrenditëse (përcaktore). Kompozita e tipit bashkërenditës, si vijon: **marrëdhënie, verilindje, juglindje, deledash** etj. Më radhën e kompozitave të nënrenditura, përcaktore dallojmë këto tipe si: **bukëpjekës, rrobaqepës, letërprur**

1.1. Kompozitat këpujore

Bashkimi i dy apo me tepër fjalëve, kuptimplota, në një fjalë të re, me kuptim të ri mund të quhen kompozita këpujore. Mendim të ngjashëm kemi ndeshur edhe nga disa studiues, si: “Kompozitat këpujore janë ato fjalë të përbëra, të cilat përbëhen prej dy a më shumë gjymtyrësh me lidhje bashkërenditjeje ndërmjet tyre”,²¹ si: **shitblerje, marrëdhëniet, nacional-socializmi**. Gjymtyrët e këtyre kompozitave, sidomos të mbiemrat, mund të lidhën me anë të zanores lidhëse -o-, ose pa ndonjë zanore lidhëse. Tipi i mbiemrave me zanoren lidhëse -o- është huazuar dhe ndeshet më shumë në formime terminologjike”,²² p.sh. **ekonomiko-shoqëror, politiko-shoqëror, historiko-shoqërore, historiko-sociologjik, tekniko-shkencor, program-punë, punë-ide, verilindje, mendje-lirë**, e ndonjë tjetër. “Për sa u takon kritereve stilistike, modeli i origjinalitetit dhe modeli i transformimit paraqesin karakteristika të stilit funksional politiko-shoqëror, ku spikatet edhe një nuancë e karakterit emotive”.²³ Kompozitat më një vizë lidhëse në dy gjuhët si në shqip dhe në anglisht janë mjaft prodhimtare. “Në krahasim mbante një vajzë fare të re, që përpëlitej, në **këmishë-natë** e saj të hollë”.²⁴ Siç shihet, kompozitat këpujore janë të përbëra prej dy e më shumë gjymtyrëve me lidhje bashkërenditjeje ndërmjet tyre, kurse kompozitat përcaktore nuk kanë lidhje bashkërenditjeje, por ato përcaktojnë njëra gjymtyrë tjetrën në krahasim më kompozitat me bashkërenditjeje, të cilat janë të barabarta, mirëpo me bashkimin e tyre

words that are formally very similar to rhyming compounds, but are not quite compounds in English because the second element is not really a word--it is just a nonsense item added to a root word to form a rhyme. Examples: higgledy-piggledy, tootsie-woodsie. This formation process is associated in English with child talk (and talk addressed to children). Examples: bunny-wunnie, Henny Penny, snuggly-wuggly etc.

²¹ Grup autoresh, **Gramatika e gjuhës shqipe I**, Tiranë, 2002, f. 71.

²² Po aty, f. 72.

²³ Ilirian Marttiri, **Sinonimia e ndërtimeve sintaksore me emra veprimi më -im...**, Tiranë, 2008, f. 66.

²⁴ Ismail Kadare, **Përbindëshi**, Tiranë, 2005, f. 40.

formojnë një fjalë të re si në shembujt e cituar me lart. Në gjuhën angleze kjo formë është e ngjashme më atë të shqipes. Në studimin e Shakespearit kemi ndeshur në përdorimin e kompozitave si: “I have laboured for the poor gentleman to the extremist shore of my **modesty-but my brother-justice** have I found so severe, that he hath forced me to tell him he is indeed Justice”²⁵. Struktura e kompozitave këpujore në anglisht është e ngjashme më atë të shqipes, por ka edhe veçori dalluese, p.sh. **Alarm clock-ore, traffic light, parking meter, stone wall, baby blanket, evening dress, bus driver** etj. Një model i tillë në shqip nuk ekziston. Një mendim me inters është dhënë edhe nga Friedman, si: “As to the Albanian-speakers, their villagesformed unique enclaves picture...In the case of the ...”²⁶.

1.2. Kompozitat përcaktore

Kompozitat përcaktore janë ato fjalë të cilat përbëhen prej dy e më shumë gjymtyrësh, nga të cilat çdoherë njëra gjymtyrë përcakton tjetrën, si: “...mbi rrobat e ushtareve greke, në mënyrë që ata të shquanin **shoku-shokun** në kali ishte...”²⁷. Por, edhe në shembujt: **botëkuptim, bashkëjetesë (em.), breg-detet (em.), kryeshkrimtar, kryelartësi, vet-edukim, kryeartikuj, kryeministër, zëvendëskryeministër, kryelartë, kokëposhtë** etj. Siç shihet, nga shembujt e cituar, gjymtyra e dytë e kompozitës është zakonisht tema mbështetëse, për formimin e fjalës së re mirëpo, ka raste kur edhe gjymtyra e parë, kryen funksionin mbështetës p.sh. **qytet-hero, kalë-fuqi** e ndonjë shembull tjetër. Gjymtyra e parë, është vetëm mbështetëse, ndërsa gjymtyra e dytë në disa raste jo shumë shpesh është kryesore p.sh. të **-fuqi**, kurse **kalë-mbështetëse** që respektivisht më bashkimin e tyre kanë dhënë një fjalë të re **kalëfuqi**. Kompozitat përcaktore luajnë një rol të rëndësishëm për pasurimin e fjalorit, pasi ato shërbejnë edhe si tema fjalëformuese²⁸ p.sh. **bregdet, bregdetas, fatkeq, fatkeqësi, kryeqytet, kryeqytetas** e ndonjë shembull tjetër, të cilëve, kur i shtohet një prapashtesë nuk ndryshon forma, por ndryshon kuptimi, pra në këtë ndërtohet një fjalë e re, më kuptim të ri. “Gjuha e folur respekton fonetikën sintaksore, duke i ndarë fjalët **grupe-grupe**, sipas ritmikës së fjalës (...) e ndonjë

²⁵ William Shakespeare, *Measure for Measure*, London, 1995, f. 57.

²⁶ Victor A Friedman, *Study on Albanian and other Balkan languages*, Pejë, 2003, f. 61.

²⁷ Ismail Kadare, *Përbindëshi*, Tiranë, 2005, f. 40.

²⁸ Po aty, f. 80.

me theks dytësor (**botë + kuptim = botëkuptim**)²⁹. Në revistën **Përpjekja Shqiptare**, kemi ndeshur në tipe dhe nëntipe të ndryshme të emrave të përbërë, (ku hyjnë **emër + emër, emër + mbiemër, emër + folje, emër + pjesore** e ndonjë nëntip tjetër, të cilat kanë dhënë pjesë të ndryshme të ligjëratës). Ky tip i kompozitave është i pasur edhe në anglisht me format dhe kategoritë e saj p.sh. **sweetheart, nobleman, shorthand, blackboard quicksilver, stronghold, halfpenny**.

1.3. Struktura e emrave të përbërë

Kompozitat e përbëra emërore në shqipe janë të llojeve të ndryshme në strukturën e saj gjuhësore p.sh. “një zgavriqë e nëndheshme, që përdorej ndoshta për herë të parë për pushtimin e një **qytetit-kështjellë** dhe prandaj, që të mos zhvlerësoj si mënyrë depërtimi në një kalë druri?”³⁰

Emër + emër = emër, breg + det = bregdet, krye + ministër = kryeministër, kryeburrë, bregdet em., bregdetas em., breg - det em., kryelartësi, kryeministri etj. Një mendim i ngjashëm e kemi edhe në anglisht. “Some report a sea-maind spawned him...some, that he was begot between two **stock-finish...** But it is certain, that when he maks water, his urine is congealed ice-that I know to be true...”³¹. Gjithashtu edhe në shembullin: “Cases of higher leve similary of representation and simply the extreme cases which, if this **framework** is accepted, prove the existence of higher levels”³².

Një formë tjetër nga **emër + emër** vepruesi me prapashtesën – (ë)s ka dhënë, apo formuar fjalë të përbërë p.sh. **bukëpjekës, rrobaqepës**, apo nga **emër + emër = foljor** p.sh. **derë + dalje = derëdalje, rrugë + dalje = rrugëdalje**. Në anglisht kemi ndërtime të kësaj natyre, si: “These things are only shawdow boxing, overgrown **schoolboys** sparring, they never come to much. The alternatives are **bowls, golf, or chasing widow women**”.³³ Modeli, **emër + pjesore, sy + dalur = sydalur, dorë + zënë = dorëzënë, gojë + lidhur = gojëlidhur** është mjaft prodhimtar.

²⁹ Asllan Hamiti, **Fonetika dhe Fonologjia e gjuhës standarde shqipe**, Shkup, 2005, f. 62.

³⁰ Ismail Kadare, **Përbindëshi**, Tiranë, 2005, f. 46.

³¹ William **Shakespeare, Measure for Measure**, London, 1995 f. 52.

³² Noam Chomsky, **Syntactic Structure**, New York, 2002, f. 87.

³³ W.J.Burley, **Wycliffe and the cycle of death**, London, 2001, f. 43.

Tipi, emër + mbiemër, si: **krye + madh-i = kryemadh-i, krye + gjatë = kryegjatë, krye + lartë = kryelartë** mb. e ndonjë tjetër.

Emër + emër prejfoljor veprimi: botëkuptim, letërkëmbim, besëlidhje, mikpritje etj edhe ky tip është mjaft prodhimtar.

Emër + emër, çfarëdo (të parmë apo të prejardhur) p.sh. pikëpamje, bregdet, luledielli,³⁴ qymyrguri, babagjysh, udhëkryq.

Kompozitat **ndajfolje + emër: bashkëveprim, bashkëjetesë, bashkëpunëtor, bashkatdhetar, mirëkuptim, mirëbesim, keqbërës, keqkuptim, drejtshikim.**

Kompozitat **përemër, numëror + emër: vetë-edukim, vetëbesim, vetëmohim, vetëmbrojtje, dymujor, gjashtëmujor.**

Kompozitat **emër + mbiemër: gojëlidhur, gruemire, lulëkuqe, gushëkuqe, gojë-ëmbël gojëhapur, kryezi, kryelartë. Ky model është i njëjtë edhe në anglisht** (This form is same and in English for example: "Pay with flasehood false exacting, and performed an old contracting"³⁵).

Kompozitat **folje + emër, si: thithëlopë, vëmendje, dashamir, ujëvarë etj.** Ky tip nuk është shumë prodhimtare.

Kompozim + ndajshitesim

Kjo formë apo model i kompozitave është mjaft i pasur për dy gjuhët p.sh. **Zëvendës (zë + vend -ës), marrëveshje (marrë + vesh -je), kryengritës, kurse në gjuhën angleze kemi house-keep-er, window-cleaner-er, narrow-mindedness (narrow-mind-ed-ness)** etj. Një numër i fjalëve të përbëra janë: **emër + emër = mbiemër**, të cilat, e ndërrojnë kategorinë e tyre gramatikore, në këtë rast në kategorinë mbiemërore, si: **krye + peshk = kryepeshk, krye + tul = kryetul (mb.), krye + tullë = kryetullë (mb.), krye + zi = kryezi (mb.), lulelule (mb.)** e ndonjë tjetër.

1.4. Struktura e formimit të kompozitave

Në fjalët e përbëra emërore ka shumë grupe të pasura, mirëpo këtu po i theksojmë disa prej tyre, nga emrat e njerëzve, të veglave të punës, profesionit etj, ku gjymtyra e dytë është temë e një emri vepruesi, p.sh. **bregdet (breg det) (em.), bregdetas (breg detas) (em.), kryeministri (krye ministër) (em.), vendbanim (vend banim), vendburim, pikëpamje (pikë pamje)** etj.

³⁴ Isa Bajçinca, **Kompozimi dhe terminologjia shkencore**, Gjendja e terminologjisë shqipe në Jugosllavi, Prishtinë, 1988, f. 25.

³⁵ William Shakespeare, **Measure for Measure**, London, 1995 f. 57.

Emrat me kuptim të ndryshëm që janë formuar me ndihmën e zanores lidhëse /a/, si: **zanafillë, dashamirë, bjerrafat** e ndonjë tjetër, të cilat, janë një grup i vogël krijimesh të vjetra popullore.

Një nëntip tjetër **emër + mbiemër** që ka dhënë emër p.sh. **bisht + i gjatë = bishtgjatë, bisht + i madh = bishtmadh kuq = bishtkuq kokë + e madhe = kokëmadhe, kokë + vogël = kokëvogël, krye + i lartë = kryelarti** etj. Një model tjetër prodhimtar është tipi **emër + emër = emër**, si: **krye + vendi = kryevendi, krye + oxhaku** e ndonjë tjetër. Ky model është i ngjashëm me atë të anglishtes "Governs Lord Angelo, a man whose blood. Is very snow-broth, one who never feels..."³⁶

Edhe në anglisht kemi forma të ndryshme të strukturës së formimit të emrit. Në vazhdim do të paraqesim disa koncepte dhe shembuj të gjuhës angleze*. Nga ky koncept, apo citat në fjalë dhe nga përshkrimi i përgjithshëm i fjalëve të përbëra mund të konsiderohet se kemi disa tipe të kompozitave, si: **emër + emër, emër + mbiemër, mbiemër + emër, emër + folje, folje dhe emër, ndajfolje+emër, folje + ndajfolje** etj., të cilat kanë dhënë emër të përbërë në shqip dhe në anglisht.

³⁶ William Shakespeare, **Measure for Measure**, London, 1995, f. 16.

* The most common type of word formation is the combination of two (or more) nouns in order to form a resulting noun: Noun + Noun = Noun. Examples: landmine, wallpaper, toothbrush. The first of the two compounds may be descriptive (i.e. tablecloth, a cloth with which to clean [or cloth] tables), or both compounds may create a whole new meaning altogether (i.e. railroad, which is not a "road" in the typical sense of the word.) It is also possible to form words whose components are equally important to or descriptive of its meaning, for example, a washer-dryer refers to an object combining two functions. There are, of course, many more different ways how compound nouns can be related to each other and how their new meanings can best be explained grammatically. In most cases, however, the nature of these compounds is self-explanatory, and their meanings are quite comprehensible even for those who encounter them for the first time. Note that compound nouns usually appear as two separate words, only those more commonly used, those found in every-day language, and usually compounds with no more than three syllables are found as one word. Hyphens (-) between the segments of a compound noun are absolutely exceptional. Examples: windowsill (the sill attached under a window), shop window (a shop's window), doorkey (a key for the door), bookpage (a page in a book), silverspoon (a spoon made of silver), waterpipe (a pipe that carries water), dockyard (a yard for docks), fireman (somebody who fights fire), wallpaper ("paper" one glues to walls), Independence Day (anniversary of the Declaration of Independence), office supply (goods for office use), water shortage (shortage of water), labour riot (employees rioting), television set (a set for watching television), headache (an aching head), snowfall (snow falling), answer phone (a phone that answers), air-conditioner (a machine conditioning air), gunfight (a fight carried out with guns).

Kompozita emër + emër – The compound **noun + noun** Një tip i tillë është mjaft prodhimtar në anglisht. Në vazhdim të studimit do të paraqesim modele (vetëm) në anglisht. Në shqip kemi paraqitur nga 6.1.1 – 6.1.6. Në anglisht, kompozitat mund të dalin në gjitha fushat shkencore, letrare etj. p.sh. “...There’s not a soldier of us all that, in the **thanksgiving before** meat, do relish the petition well that prays for peace”.³⁷

“Thus can **demi-god**, Authority, make us pay down for our offence by weight”.³⁸

Modeli i kompozitave të gjuhës angleze është i ngjashëm në disa pika strukturute, si: **Moonlight, armchair, postman, railway, shoemaker, windmill, taspoon haystack, ringleader, jailbird, horsepower, screwdriver, tax-payer, airman, manservant fire-escape, chess-board**, ose në shqip **bashkëveprim, bashkëjetesë, bashkëpunëtor, bashkatdhetar, mirëkuptim, mirëbesim, keqbërës, keqkuptim, drejtshikim**. Mendim të njëjtë kemi edhe nga ky citat: “surely we are agreed that the more sober and restrained pleasure of the present or deeper as well as wiser than the noisy, foolish hustle which passed so often for enjoyment in the days of old-days so recent and yet... Those empty lives which were waster in animals visiting and being visiting, in the health in the worry of great and unnecessary **households**, in the arranging...”.³⁹

Kompozita emër + mbiemër – (The compound **noun + adjective**)

Një model tjetër i anglishtes është tipi emër + mbiemër (i cili kryesisht ka dhënë mbiemër ose emër). Emër + mbiemër = mbiemër ose emër (Noun + Adjective = Adjective or noun). Ky model është mjaft prodhimtar në anglisht p.sh. **camera + shy = kamera - shy** (Shy in respect of appearing or speaking before cameras. In this case, the resultant is an adjective, while the noun explains the objective. Another possibility is that the noun supports the adjective, i.e. as an intensifier p.sh. **dirt - cheap = cheap as dirt, paper - thin = thin as paper**. Those rules do also apply to the linking of nouns and participial adjectives: **English – speaking, soul – destroying, front - bitten**).

³⁷ William Shakespeare, **Measure for Measure**, London, 1995, f. 6.

³⁸ William Shakespeare, **Measure for Measure**, London, 1995 f. 9.

³⁹ Arthur Conan Doyle, **The lost world and other thrilling tales**, London, 2001, f. 290.

Ky tip në gjuhën angleze është mjaft frytdhënës, i cili ndërtohet me bashkimin e fjalëve në një fjalë dhe me bashkimin e një vize, ose disa fjalë, të cilat kanë kuptim të një fjalë, apo edhe të një fjali, p.sh. **waterproof (proof or resistant against water), seaworthy (a ship withstanding the dangers of the sea), airworthy (an aircraft safely flyable), blameworthy (a person deserving blame), bookworthy (something worth being published), trustworthy (somebody who can be trusted), jet black (deep black), footsore (having a sore foot), heart-sick (a person suffering from heart disease), seasick (being sick from the effects of a stormy sea), home-made (made privately at home), power-mad (mad about or craving power), colour-blind (unable to discriminate colors other than black and white and grey).** Ky tip është studiuar edhe në 6.1.6, i cili paraqet raportet e kompozitës së shqipes.

Në anglisht ky tip apo model është shumë prodhimtar dhe është dëshmuar përgjithësisht p.sh. “Show your knave’s visage, with a pox to you ...show your **sheep-biting** face, and be 350 hanged an hour... Will’t not off?⁴⁰ Një model i tillë është mjaft prodhimtar në anglisht p.sh.

• **Blood-red, Sky-blue, Snow-white, Pitch-dark, Breast-high, Skin-deep, Lifelong, World-wide, Headstrong, Homesick, Stone-blind, Seasick, Love-loran, Hand-made, Bed-ridden, Heart-broken, Moth-eaten, Note-worthy.**

Formimi i emrave nga mbiemrat, apo togfjalëshi –The noun formation from Adjectives:

• **Dolt from dull, Heat from hot, Pride from proud.**

Një model tjetër është bashkimi i mbiemrave që kanë dhënë emra p.sh. brown + bear = brownbear. Një model prodhimtar në gjuhën angleze është edhe tipi në fjalë, i cili, pasuron gjuhën më fjalë të reja. **Kompozita mbiemër dhe emër (The compound with adjective + nun)**

Një tip i tillë në anglisht është mjaft prodhimtar. Nga baza e dy fjalëve, mbiemër dhe emër kanë dhënë pëseri një fjalë të re, me kuptim të ri. Studiuesi Arthur thotë: ‘surely we are agreed that the more sober and restrained pleasure of the present are deeper as well as wiser than the noisy, foolish hustle which passed so often for enjoyment in the days

⁴⁰ William Shakespeare, **Measure for Measure**, London, 1995, f. 89.

of old-days so recent and yet...".⁴¹ Në anglisht një model i tillë është i pasur p.sh.

Sweetheart, Nobleman, Shorthand, Blackboard, Quicksilver, Stronghold.

Halfpenny. Në vazhdim do t'i krahasojmë një model ekzistues në anglisht, i cili përgjithësisht ndërtohet me folje dhe emër p.sh. **breakfast, cutthroat, pickpocket, dreadnought, and know-nothing.***

1.5. Kompozita më emër dhe folje (The compound with noun and verb)

Një model tjetër frytdhënës në anglisht është edhe tipi **emër + folje** p.sh.

waylay, sunrise, hand shake, garbage, earthquake, life-gourd, handslide, toothache, sunset, waterfall, bus-stop, birth control.

• **Backbite, Typewrite, Browbeat, Earmark.**

Në të dy gjuhët ky model është prodhimtare. "E habitshme ishte **këmbëngulja** për të mos e treguar dredhinë..."⁴² ose edhe një shembull nga William Shakespeare, si: "Which his **hell-governed** arm hath..."⁴³

Një tip që ekziston në anglisht, por në shqip nuk është prodhimtar është modeli frazeologjike. Në shqip ky model quhet togfjalësh, kurse në anglisht kryen funksionin e kompozitës p.sh. **Gold from gild, Grass from graze, Half from halve, Knot from knit, Sale from sell, Sooth from soothe, Tale from tell, Thief from thieve.**

• **Wreath from wreath, mation of verbs from nouns:**

⁴¹ Arthur Conan Doyle, **The lost world and other thrilling tales**, London, 2001, f. 290.

* Also common in English is another type of verb-noun (or noun-verb) compound, in which an argument of the verb is incorporated into the verb, which is then usually turned into a gerund, such as breastfeeding, finger-pointing, etc. The noun is often an instrumental complement. From these gerunds new verbs can be made: (a mother) breastfeeds (a child) and from them new compounds mother-child breastfeeding, etc. Here verbs describe what is done with an object or what a subject "does", in short, a new noun is formed, usually referring to something concrete, and the verb defines the action related to it: **Verb + Noun = Noun: draw + bridge = drawbridge**. A drawbridge is a bridge that can be inclined in order to allow ships to pass, or "drawn". Here, the noun is the direct object. hitman = a man who carries out "dirty jobs", or, who "hits". Here, the word as part of speech is the subject. Besides that, both segments can be related in other ways, i.e. the noun may stand for an adverb of place: walkway = people walk on the walkway. The usual rules apply to spelling. More examples: walkway (a way to walk on), divecenter (a place where one goes diving), runway (a strip of flat land where aircraft start or land ["run"]), filter-paper (paper used for filtering liquids or gases), driveway (a road leading to a garage or a building), payday (the day one receives his or her salary), paycheck (a check used for the payment of wages or salaries).

⁴² Ismail Kadare, **Përbindëshi**, Tiranë, 2005, f. 40.

⁴³ William Shakespeare, **Richard III**, Denmark, 1993, f. 13.

• **Bathe from bath, Bleed from blood, Believe from relief, Breathe from breath, Breed from brood, Clothe from cloth, Drip from drop, Feed from fond.**

The most important class of words formed by internal changes consists of the past tenses of the Primary Words. Those past tense-words are not treated as Derivatives.

Formation of Nouns from Verbs: Examples: “In most uneven and distracted manner. His actions show much like to madness-pray haven his wisdom be not tainted...”⁴⁴.

Choice from choose, Bliss from blesh, Chip from chop, Breach from break, Dole from deal, Dike from dig, Fleet from float, Doom from deem, Bier from bear, Watch from wake, Seat from sit, Gap from gape • Girth from gird, Grief from grieve, Woof from weave.

Kompozita folje dhe emër – The compound verb + noun (ose -ing participle / noun)

Modeli folje dhe emër në anglisht është mjaft prodhimtar. Nga ky model kryesisht janë ndërtuar emra, folje, etj. p.sh. p.sh. **Spendthrift, push-button, pickpocket, popcorn, playground, rattlesnake, watchdog, knitwear, Makeshift, hovercraft, playground, grindstone, breakfast, Telltale, Pick-pocket, Cut-throat, Daredevil, Hangman, Scarecrow.** “They pushed on through the yellow foothills (v + n = n) for the rest of the day and camped that night in a well-concealed little canyon where the light from their fire would not betray their location to the brigands who infested the region”⁴⁵. Tipi i ndërtimit me -ing pastaj pjesora + emri është një model jo shumë prodhimtar në gjuhën angleze p.sh. **dining room, fishing boat, cooking stove, flash-point and flashing point, wash-stand and washing stand, handwriting, writing paper, chewing gum** etj.

Nuon / -ing particepe. **Air-conditional, piano-playing, baby-sitting, brainwashing, dress-making, housekeeping, letter-writing, town-planning** etj.

⁴⁴ William Shakespeare, *Measure for Measure*, London, 1995, f. 74.

⁴⁵ David Eddings, *Magician's Gambit*, London, 1983, f. 115.

1.6. Kompozita Emër + Emër – (The compound Noun + Noun)

Emrat në anglisht, mund të ndërtojnë dhe formojnë emra të ri nga bashkimi i dy apo me tepër, në rasën emërore apo edhe gjinore, si: **Child’s play, bird’s nest, lady’s maid, doctor’s degree, summer’s day, man’s voice** etj. Një model prodhimtar në anglisht është edhe modeli pjesore dhe emër, të cilët se bashku kanë dhënë një emër të ri, me kuptim të ri p.sh. **Drawing-room, Writing-desk, Looking-glass, Walking-stick, Blotting-paper, Stepping-stone Spelling-book.** Një model jo i zakonshëm për shqipen, në anglisht kemi emër plus parafjalë plus mbiemër, folje apo ndajfolje etj. Ky model është frytdhënës në anglisht, mirëpo në shqip deri me tani nuk kemi hasur në një tip të tillë p.sh. **Son-in-law, edition-in-chief, man-of-war, forget-me-not, happy-go-lucky** etj. (Noun compounds are like compressed formal definitions. They can usually be interpreted by reversing the order of the words in the compound noun and inserting prepositions and articles. A water purification system = a system for the purification of water).

Ndajfolje + Emër – Aderb (or Preposition) + Noun

Një model tjetër në anglisht që nuk është shumë prodhimtar e kemi edhe tipin ndajfolje plus emër p.sh. **Outlaw, afternoon, forethought, foresight, overcoat, downfall, bypass, inside.**

Kompozita është përbërë nga një ose më shumë emra, por edhe nga një mbiemër dhe ndajfolje, si: “**Come sir, come sir, come sir, foh sir, why you bald-patted lying rascal...you must be hooded, must you**”⁴⁶

Alarm clock, traffic light, parking meter, credit card, dining room, movie star, brother-in-law, math teacher, mother tongue (your first language).

Një model i tillë mbiemër dhe emër është mjaft prodhimtar, por nuk është prodhimtar ndajfolje dhe emër. Nga modeli folje plus ndajfolje në anglisht nuk është një tip shumë prodhimtar p.sh. **fallout, hold-up, make-up, leftover, teach-in, get-away, grow-up, breakdown** etj.

2. Shumësi i fjalëve të përbëra – (The plural compounds)

Në anglisht kemi modelin e shumësit të kompozitave, të cilat mund të ndërtohen në tri forma apo tipe. P.sh.: (a) Shumësi në elementin e fundit ose më prapashtesa - Plural in the last elements or with suffix

⁴⁶ William Shakespeare, *Measure for Measure*, London, 1995, f. 88.

p.sh.: **Housewife - housewives, milkman - milkmen, nobleman – noblemen, boyfriend - boyfriends, schoolmaster - schoolmasters, grow-up - grow-ups, merry-go-round - merry-go-rounds.** (b) Shumësi në elementin e parë - Plural in the first elements: **Father-in-law – fathers-in-law; Man-of-war - men-of-war; Looker-on - lookers-one** etj.

(c) Shumësi në dy elementet - Plural in both elements p.sh. **Woman driver - women drivers, Woman student - women students, Woman doctor - women doctors, man friend - men friends, man student - men friends** etj. Kompozitat edhe në gjuhën shqipe janë në njëjës edhe në shumës p.sh. **atdhetaret, bregdetas, kryeqytetas, mirëdashësit, mirëkuptime, keqkuptime** etj.

3. Kompozitat emërore me shkurtesa

Në dy gjuhët kemi kompozita, të cilat paraqiten përmes shkurtesave. Një tip i tillë është mjaft prodhimtar, mirëpo jo shumë me interes për ta studiuar (hulumtuar) dhe krahasuar ndërmjet dy gjuhëve në fjalë p.sh.

ECU (European Currency Unit), scuba (self-contained underwater breathing apparatus), email (electronic mail).

P.SH. (Përpyjekja Shqiptare)

BE = Bashkimi Evropian

UP = Universiteti i Prishtinës

BE = Bashkimi Evropian

C = Countable noun (emrat e numërueshëm)

DO = Direct object (kundrinë e drejtë)

ECU = European Currency Unit

Em.p = Emër i përbërë

FNd = Folje ndihmëse

IO = Indirect object (kundrinë e zhdrejtë)

NP = Noun phrase

SE = Sintagmë emërore

SF = Sintagmë foljore

SP = Fjali e përbërë

U = Uncountable noun (emrat e panumërueshëm)

VP = Verb phrase etj.

Për të përfunduar studimin kontrastiv ndërmjet shqipes dhe anglishtes, me temë bosht kishim kompozitën mund të themi se është mjaft e pasur dhe rrugë që siguron fjalë të reja. Dy gjuhët kishin modele të ngjashme, por edhe dallime të plota në këtë fenomen gjuhësor.

Conclusion

In this paper, as a **consummation** we have seen the contrast of the compounds nouns between Albanian and English. In Albanian language the compound words usually are created by two or more mining words. It is similarly and in English but in this language the phrase has function of the compound e.g. **Alarm clock, Traffic light, Parking meter, Credit card, Dining room, Movie star**. In Albanian language it is impossible as a compound than in English. The next contrast is e.g. **son-in-law, edition-in-chief, man-of-war** than in Albanian usually are simple words or as in English cannot create compound with preposition or conjunctive. It's contrast.

Literatura

1. Bauer, Laurie. **English Word-Formation**, London, 1983.
2. Celce-Murcia, Mariana. **The Grammar book**, USA, 1999.
3. Celce-Murcia, Marianne. **The Grammar book**, USA, Heinlein, 1999.
4. Chomsky, Noam. **Syntactic Structure**, New York, 2002.
5. Christopher Pountain, M.F.Lang, **Spanish Word Formation**, London, 1990.
6. Doyle, Arthur Conan. **The lost world and other thrilling tales**, London, 2001.
7. Eddings, David. **Magician's Gambit**, London, 1983.
8. **Fjalor i Gjuhës se Sotme Shqipe**, Tiranë, 1980.
9. **Fjalor i Termave të Gjuhësisë**, Tiranë, 1975ë botuar nga Akademia e Shkencës e RPSH-Instituti i Gjuhësisë dhe i letërsisë, sektori i terminologjisë.
10. **Fjalori i shqipes së sotme**, Tiranë, 2002.
11. Germizaj, Shukrane. **A comprehensive handbook of English Grammar**, Prishtine, 2004.
12. **Gramatika e Gjuhës shqipe I**, Tiranë, 2002.
13. Grup autorësh, **Fjalor i fjalëve të huaja**, Prishtinë, 1988, f.315.
14. Henderickson, Robert. **Word and phrase origins**, New York, 1997.
15. Jokli, Norbert. **Naim be Frashëri e pasunimi i gjuhës shqipe**, Gjurmime albanologjike, seria shkencore filologjike II, 1972, Prishtinë, 1974.

16. Kabashi, Jashar. **English Grammar Morphology**, Prishtine, 2000.
17. Kadare, Ismail. **Përbindëshi**, Tiranë, 2005.
18. Kostallari, A. **Mbi disa veçori të fjalës së përbërë në gjuhë shqipeë** Studime mbi leksikon dhe mbi formimin e fjalëve në gjuhën shqipe I, Tiranë 1972.
19. Liz and John Soars, **New Headway Advanced, Student's book**, Oxford, 2003.
20. Master, Peter. **English grammar and technical writing**, Washington, 2004.
21. Millaku, Sh. (2009). **Kontributi i Zellik Harris për gjuhësinë**, IASH. Tetovë.
22. Millaku, Sh. (2015). **Kërkime gjuhësore**. Prizren.
23. Millaku, Sh. (2011). **Studime gjuhësore I**. Prishtinë.
24. Millaku, Sh. (2011). **Strukturat sintaksore**. Prishtinë.
25. Millaku, Sh. (2009). (Profesor Selman Riza dhe Albanologjia) **Studimet e Selman Rizes në fushën e morfologjisë**. Korçë, f. 143-150.
26. Millaku, Sh. (2011). **Historiku i nyjës se prapme (kontrast me gjuhët ballkanike)**, Edukologjia, nr.2, f.81-96. Prishtinë.
27. Newmark, Leonard; Philip Hubbard, Peter Prifti, **Standard Albanian**, California, 1982.
28. Qesku, Pavli. **Fjalor Anglisht-Shqip, English-Albanian Dictionary**, Tiranë, 2002.
29. Quirk, Randolph; Sidney Greenbaum, **University Grammar of English**, London, 1973.
30. Shakespeare, William. **Measure for Measure**, London, 1995.
31. Shakespeare, William. **Measure for Measure**, London, 199t.
32. Shakespeare, William. **Richard III**, Denmark, 1993.
33. Shakespeare, William. **The Winter's Tale**, Denmark, 1995.
34. Thomaj, Jani. **Leksikologjia e gjuhës shqipe**, Tiranë, 1974.
35. Veljko Gortan, Oton Gorski, Pavao Paush, **Gramatika latine**, Prishtinë, 1985.
36. Xhuvani, Aleksande. **“Kompozitat”**, **Studime mbi leksikon dhe mbi formimin e fjalëve në gjuhën shqipe I**, Tiranë 1972.
37. Yule, George. **Oxford practice grammar**, Oxford, 2008.

38. Millaku, Shkelqim, The contrast of Direct Object between Albanian and English language, ISSN: 2454-1362, <http://www.onlinejournal.in> - <http://www.onlinejournal.in/IJIRV2I7 /253.pdf>

Imperial Journal of Interdisciplinary Research, Dubai, 2016.

39. Millaku, Shkelqim,, The contrast of the gender between Albanian and English language, International Journal of Thales Educational Sciences (THEDS) ISSN (print): 2149-5130 - http://media.wix.com/ugd/d4d001_2582d04ef0264786b60ca6e76227ebc3.pdf 1-15; Vol.2, No.1, Turqi, 2016

40. Millaku, Shkelqim, 2015, The Compound Nouns, https://www.academia.edu/6091482/The_Compound_Nouns

41. Millaku, Shkelqim,, 2016, The Noun Phrases, Anglisticum Journal,

[http://www.anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view
File/580/647](http://www.anglisticum.mk/index.php/Anglisticum/article/view/File/580/647)

42. Millaku, Shkelqim,, 2015, The Direct Object, Anglisticum Journal, [file:///C:/Users/latitude/Downloads/233-668-1-PB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/latitude/Downloads/233-668-1-PB%20(1).pdf)

43. Millaku, Shkelqim,, 2015, The Genitive, Anglisticum Journal, [file:///C:/Users/latitude/Downloads/156-422-1-PB%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/latitude/Downloads/156-422-1-PB%20(3).pdf)